

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΚΥΡ. Δ. ΒΑΦΕΙΔΗ (Θρακιώτη)

Είναι άδύνατο νά νοιώσουμε στην Θράκη τά Χριστούγεννα, διότι δεν συναθέωνται από την Θρακεσιώνας άρθρον καί χώνι τίς περιοστέρες φορές, πάνω διότι ένα μέτρο, καί τόν ψυχρό ψυχρότατο ξερά ποιεί «άρωνέις παγύνει» καί τεθαύει τρελλωμανισμένος διότι οι Ρωμαϊκές στέπες καί τόν Εδεύτερο Πόντο για νά συρώσου τίς ήμερες καί χαμηλές Θρακικές πεδιάδες.

«Έτσι θυμόμαστο τό 1912 στό Βαθκανικό, στήν Ηπειρωτικού την Καλλίπολη, τά Χριστούγεννα, με άφθονατο χόνι καί έναν χειμώνας διότι τούς ποιο σπάνιους. Την πρωτηνή διότι διαμάζετο τόν στην ιστού υπάντο στην ιστού ποιοντας μιά μεγάλη θερμάστρα με κολμένο τό πρόσωπο μας στά παράθυρο παρακολουθούμε τίς μεγαλοπρεπείς «θάλυες τοῦ χιονεύου ποιο στιθάζουνται άπαλά στόδος γινούμενους δρόμους καί στίς στέγες τῶν ἀντικρυνόντων μας σπιτών, κρύσταλλοισιν τούς ποι περίφημός στάλακτες στά ποι ἀπίθανα σύνδια, νά κρέμουνται καί να πατοκοποίην διώκ νά συμπληρώνων άκρων ἐπιβλητικούτερο τό χειμωνιστικό ποτό επικόριο». Κόρος.

«Η μόνη ἀνθεμίσατο πάλιο εκείνο καί δαπάλο τόπος ποιο συνέθεται καί γίνεται δαχτιλίδιον σταλακτίστας, ποιο καί τίκρις καί πούρα απέκει πουργάτικος καί όλος καλισμένος διπά τό πορό ποτό, την πενίνη πουλάκια τον γιατούσαν κάπιοι καταφάγιοι καποτέ γιανά στην δύοιαν θά μαρτυρούσαν νεύδοισκαν «τὸν πόρον τον τόν ἐπιοδίον».

«Αντίκρυ στό σπίτι μας σ' ένα μεγάλο ὄργανο τῆς Πατρίδος κατατάζεται ένα Τουρκικό κόδ. Τάγμα. «Ολες οι φύλες τῆς ἀγνοίας φύλασσε Αδικοράτορίας διντηροσπεύδονται σ' αὐτό. Τούρκοι διότι τά θάθη τῆς Ανατολής, Κιρκάσιοι, Κρήτες, Αλαπάδες διότι τῆς Ύεινέης, Συρογαλαδαίοι, Κοδοδοί, συντελούν εἰς τό κόχην καί ποιο πορέξιμο ή ψυχή μας. Μιά δναύνια ήταν συνέγει όλους. Άραγε θά γιορτάσουμε καί φέτος τά Χριστούγεννα διπλάσια;

Τίποτε δὲν υπορεῖ διμοινά νά συγκρατήσῃ τή παιδική ψυχή διότι τούντα συμμετάσχη καί νά πωτοστατήσῃ στὸν συναγερμό τῶν Χριστουγέννων. «Έτσι συνενυρθήκαμε φύλοι τ' αἱρέφεις μου, οι γείτονες, οι συμμαθηταί καί τήν δροσιένη δύρα βρεθήκαμε ἀρμάτωμένοι με τά πατάκια μας, τίς υπότες μης καί τά διπλαρίτη τα καπούσινα, τά γραφικά ξεκίνα τογινούντα καλύμπα τοῦ κεφαλοῦ ποι πουσόβλαγχαν αστάτα, λαζαρί, συγκεντρώνεινο ποιοτό συμάρτινο διαγώνης μας ή Μητρόπολης, στὸν νέρθητος γιά νά συνοδεύωνται τόν ἀναβότη κανθηλανάσφη τόν Μαράμπια Μανώλη με τό ρό-

παλδ του, τό σκήπτρο τῆς Ισχύος του, σ' δλόκληρη τήν ένορια χτυπώντας έξο διότι τίς πόρτες τῶν Χριστιανῶν καί φωνάζοντας μελαδικό «καίρος διά τήν έκκλησίαν».

♦♦♦

«Υπερήφανοι γιαυτή τήν ἀποστολή γυρίζαμε στήν έκκλησία θοριθοί πάντοτε τοῦ μπάρ μπάρ Μανώλη στό σάνικα τῶν κανδηλιῶν στήν περιπόλο τοῦ Σταυροῦ καί τώρα ξεφτεριῶν, ποι ἔπρεπε νά λάμψουν τήν ήμερον ἔκεινη, με μιά ζωρόττης παπικού. Άλλας καὶ μιά εύλαβεια συγκινητική. Κάτι ζωδία μέσας διάτο τής 8 ουαία τής Βηθλέεμ. Θυμούμας πάντοτε μια πολὺ μεγάλη τής Γενήσεως στήν διστηρή πληνία τοῦ Αγίου Γράμμη. «Όρες στεκόμουνα μπροστά την έκκατατικός. Στάνα πάθινα κάποια σύδιοπολη, το ξηπεδο την προσποτή κής της ζωγραφικής τής εί κόνος. Επιπούν συγήμα καὶ μορφή. Ή χλωρί Παναγία κουρασμένη διότι τόν τοκετό, ή Φάντη, δι Χριστούλης γυμνός & ιωσήφ στό κάποιο μεταναστεύει εἰνόνιος ουλλογούμενός του, νά προμαντεύει τό μιαντα τοῦ Ήραδη, οί άγρους αρούρεις ποιεύεις, οί Αγγελοί, οι Μάγοι με τίς Βιθλικές τούς πορρές καί πρό παντός το λαζαρί ποι τόδη δηγούσιο το τοστόκο μου μαρόθρονο, τα σημήματα επικούριου πορρή, κίνημα παλιό τό Αστρο. «Άγεινον τό Λατόρο πόρο πλέκεται τοις ποιοις την πατιδική μου φυχή. Τι εἴναι καὶ κάμια κι ἐμμορφά με ποιοτές τ' διατέρης ούτων στήν κούνια τοδικριστοῦ τοῦ Μάνου έχει φέρει Ποιος δηγελού τό διάλεκτο γιά τίτο Ταχύδρυμο...»

(Κ. Παλαμᾶς)

«Ἄς γυρίσωμε δύμας στό Θρακικό μας θέμα. Ή λειτουργία τῶν Χριστουγέννων τής μεταμεσονύκτες δρέπε με τό τυπικό της τούς κονδόνας καί τάς καταβάσιας «Χριστός γεννᾶται & έσσωσε Λαόνυδε διπότης δι Κοιδάκης (τώρας Κατερβίνης) δι Παπαδημητρής δι Παπατρόφωνας, δι Διάλκος δι Γλαργόρως καί δι Παρθένιος ή κατέφωτη έκκλησία κατό σπιτροποικό ή αύστηρη φυσιογνωμία τοῦ Γέρο Δημητράκηφωτεινοῦ πού μάς μειούσιαζε δλους καί πρό παντός τό πατιδικό σύπτροφο μου έγγονον τού Θεόφιλο. Τόν θυμούμας πάντοτε σοθαρά, λιγομήτητο μέτο ώραιο τόδηνον σαλέρη του το βαρύτυπο κοντογούνι του καί τό διπέρι τού διπό διπλάζει καί πάνω διπό τό κοντογόνη δια μαρύρο τού θεόφιλον φτορρορισμένο με μεταζήτης βαρύτυπη δόρρος, τό διεμένικο καί τό ειδικό κοντό φεσάκι του κάπως διπό τόδηνοι ξεγώριές έναν λευκό περιβόριο τό κελεπός του.

Τριγύρα στό επιτροπικό στά σταύλια σάν συγκλητούς οι Προεστοί τοῦ Αγίου Γράμμης

■■■ Συνέχεια εἰς τήν άγη σελ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΑΛΟΓΟΝΩΝ

25/12/1912

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

»»» Συνέχεια ἐκ τῆς 3ης σελ.

ώργη δοχείων πάνω από το καφεσαρώδη, δοχείων της Χατζήχαραδάμπος, δοχείων της Ζαφειράκης, δοχείων της Μιχαλίτσης, δοχείων της Χατζηκούμπαδης δοχείων της Καραβασαλής δοχείων της Αρσενίου, νοικοκυράτοι, χριστιανοί και σιωπηλοί "Ελλήνες Πατριώτες μιά γενεά δυνάμεων πού έξελιπε.

Την ίδια στιγμή πάνω στὸν τεράστιο γυναικωνίτη πίω από τὸ καφεσαρώδη, οι Κυράδες των & πρώτη ή Κοκώνα ('Άγιος Πούλυμπουρας') ή Χατζαϊσσα, ή Λαζίδινα, ή Ζωγραφίδινα, ή Λιασβίτσας 'Αρσενίου, ή Λογοθέταινα και άλλες Κοκώνες και Δομνίτσες δηλομόνητες συμπαθητικές φυσιογνωμίες, ποδοπαρακλουθούσαν και καμάρωναν τους κύρηδες των τάπαιδας τὰ έγγονια των.

Καὶ στὴν ἀπόλοις διος δόκομος αὐτὸς βαθύτατα συγκινημένος ὅπο τὴν Χριστουγεννάτη Λειτουργία μὲ εὖ χές δένας πρὸς τὸν δλόνιν ἐπιτρέψαν τὸν δρόμο μὲ τὰ φανάρικα στὸ Νέρονιά τὰ σπηταὶ τοὺς. Επρεπε παντοῖο νόρῳ τὴν Μάντην μὲν καὶ τὴν Ξεχώρια μὲ τὴν Ιδιόποτη φορειὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μιὰ μακριὰ μὲ σύρα φύσσατα ἀπὸ στόφα μεταξῶν μπλέ χρυσαφή, τὴν μιλογουνά τῆς μιᾶς ὥραις σάρπα στὸ κεφάλι καὶ κάτι ἀπαράίτητο τὸ χρυσὸ ρωλόγι μὲ τὴν καδένα τὴν μαλαμπετνία, γιὰ νὰ φθώσωμε μαζὶ τῆς ἀπὸ τοὺς πρῶτους στὸ σπήτη μιας δηπου τὴν Γιαγιά ή Έλέγκω ή Κυριακάκανα μᾶς περίμενε, γιὰ τὴν ἀπαράίτητη Χριστουγεννιάτικη σούπα ἀπὸ γαλοπούλα ή κότες λαθιερωμένο πρωΐνο γιὰ τέτοια πανηγυρική μέρα.

Καὶ σάν καλοξημέρωνε ἄρχιζε ή δική μας ή Βασιλεία. Μὲ μιὰ ἀκρίσεια περίεργη ποὺ καὶ σήμερο δὲν μπορᾶ νὰ τὴν ἔξηγήσω σάν κάτι γάλη μαγανήτζε καὶ μᾶς μᾶς γευε, θριστόδισταν ή παιδική μου παρέα δομαράκης δομαράκης ή Βουτοᾶς, δοχείων της Χατζηχαράδας ποὺ, συγκεντρωμένοι στὴν αὐλὴ τοῦ σπητοῦ μας. Τὰ κατάφερνα πάντοτε νάμαι δὲ ἀρχιγός δομαέστρος τῆς συντροφίας. Μιὰ δοκιμή γιὰ τὰ Κάλαντα καὶ ξεχυνόμαστε σάν σύνουνας γιὰ τὰ γνωστά μας σπήτια. Ἀρχίζανε κατὰ κανδνα ἀπὸ τὸ σπήτη τοῦ Σεβαστοῦ καὶ σφοδρού μου Δασκάλου Παπά Λουζού, που ἐθησυχάζει σήμερα στὴν Νέα Σμύρνη. Μᾶς ἀνοιγε μὲ προθυμία δοκαλός μου συμμαθητής, γιανός του, δημητρός Λουζού, ἔνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους σήμερα δικηγόρους της Ελλάδος.

Λατάκι, ποὺ ἦταν καὶ Ρωσικό Προδενέο. Αἱ δούλες & αἱ παραδούλευτρες είχαν ἐντολή γιὰ μᾶς τὰ γειτονόπαιδα νὰ μᾶς διάλουν στὸ τεράστιο χώλι τοῦ σπητοῦ. Καὶ καὶ ὁ τύφλος γιατρός Μπούμπουρας καὶ η ἀρχόντισσα γυναικά του ή Κοκώνα ποὺ φιλούσαμε δόλι μας τὰ χέρια τους εὐλπετικά, περιμέναν ν' ἀκούσουν τὰ Κάλαντα.

"Την τόση η προσήνεια καὶ η συγκατάθασις ή γλυκεία καὶ στοργική ματιά τῆς Κοκώνας ώστε δέν δειλάζει με καθόλου καὶ σ' εἶνα νεῦμα δικόμοι ἀρχίζει τὰ Κάλαντα σε δάλο υφος ποὺ ἀπὸ ἀλλαχρόνια ξέραμε διὰ δρεσες στὸν Κοκώνα.

Χριστουγενναία Πρωτούγεννα τώρα Χριστός την Κανονικήν Αγίου Κανονικού Κύριου Προτεσταντινού Κύριου Μελιτοπολεμένου στὸν επόποτον καὶ σημαντικόν τοῦ Επιστολικού Σαπούρου την Μάντην προσέρχεται καὶ σκευάζει μέτρη μετανοώσεως, ποὺ φανούνται στὸν πατριαρχικόν τοῦ Καρδιναλίου, ποὺ προσέρχεται στὸν Επιστολικόν τοῦ Καρδιναλίου, ποὺ φανούσιει γιὰ πάρα πολλά στὸν ιεροτελεστικού Καρδιναλίου, ποὺ φανούσιει γιὰ πάρα πολλά στὸν ιεροτελεστικού.

Καὶ στὸν πατριαρχικόν τοῦ Καρδιναλίου καὶ πιστέλεις καὶ παρασφή καὶ κουραρματίδες καὶ στειρείσματα στὸν Μάντην μας, καὶ γενναιότατο φιλοδώρημα. Καὶ σάν συνέχεια, σ' δλα τὰ γνωστὰ καὶ συγγενικά σπήτια, καὶ στὸ τελευταίο φωτιχόσπιτο τῆς Ενορίας μας, γιὰ νὰ φέρουμε καὶ σ' αὐτό, τὴν χαρά καὶ τὸ γοῦρι, τῆς «Χριστοῦ Γεννήσεως».

Τὴν χρονιά λοιπὸν τοῦ 1912, στὸ Βαλκανικό, στὸ Τραπέζι δομαράτηρ δομαέστρος μου μᾶς ἔφερε καὶ τὸν ἐνένο μας. "Εναν Ελλήνα ἀπὸ τὴν Πέραμο ποὺ ὑπηρετούσε στὸν Τουρκικό Στρατό, συντεγνήτη του καὶ φίλο του ἀπὸ τότε ποὺ τὸν γνώρισε καπότε στὴ Πόλη. Καθήσαμε στὸ Τραπέζι, δέν χρέος μας έθγαλε τὸ 'Εμβεριέ στρατιωτικού καλπάκι του καὶ τὸν δώσαμε τὴν ποδι τιμῆ τική θέσι. Σὲ μᾶς στιγμή σέρεθμα τοῦ Πατέρα μου στὸν μικρότερο ἀδελφό μου, σάν νάταν πρόσταγμα, σπωθήκαμε δλοι σταυρόδασι τὰ χέρια μας, καὶ ὁ ὀδελφός μου κάνοντας τὸν Σταυρὸν δρχίσει νά λέγη καθαρά καὶ σιγανά «Ἔ Γέννησις σου Χριστέ Θεός» καὶ μόλις τὸ τελείωσε δομαέστρος μου πρόσταξε καὶ πάλι «Ἄλεγε» καὶ κηλούσθησε «ἡ Παρθένος σήμερον μὲ ἐπίλογο τὸ «Δι」 εὐχών τῶν Πατέρων ήμῶν».

Τραπέζι Θρακιώτικο Χοι-

ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ ΑΘΗΝΩΝ